

Kader deęişir mi?

Fadime Hanım: “Kadere îmân nedir? Kader değişir mi? Biz kendi hayatımızı ne derece yönlendiriyoruz?”

KADER MUAZZAM BİR PROGRAMDIR

İmanın altı esasından birisi kadere imandır. Kadere iman, her şeyin Cenâb-ı Hakk'ın bizzat ilmiyle ve takdiriyle vücuda geldiğine inanmaktır. Bediüzzaman Hazretleri kaderle ilgili bütün soruları 26. Söz olarak yazdığı Kader Risalesinde herkesin anlayacağı bir üslûp içinde cevaplamıştır. Kader konusunda kâmil bir imana ulaşmak için bu eseri adeta vird ederek okumalıyız.

KADER VE CÜZ'Î İRADENİN SINIRLARI

Kaderin Cenâb-ı Hakk'ın ilmini, irâdesini ve fiilini; cüz'î irâdenin de kulun irâdesini ve fiilini ifâde ettiği cihetle İslâmiyetin ve îmanın gündemine girdiklerini beyan eden Bediüzzaman, her şeyi Cenâb-ı Hak'tan bilen mü'minin tekliften ve mes'ûliyetten kaçmamak için karşısına cüz'î irâdenin çıktığını ve ona, “Yaptıklarında mes'ûl ve mükellefsin!” dediğini; kendisinden sâdır olan iyilikler ve güzellikler karşısında da mağrur olmamak ve gurura kapılmamak için önüne kaderin çıktığını ve ona: “Haddini bil; mağrur olma! Yapan sen değilsin; bu Cenâb-ı Hakk'ın takdiridir!” dediğini kaydeder.¹ Buna göre, iyilikler ve güzellikler Cenâb-ı Allah'tandır. Kötülükler ve çirkinlikler de nefistendir. Başka bir ifâdeyle kul iyiliklerini Cenâb-ı Hakk'ın takdirine vermeli ve şükretmeli; kötülüklerini de kendi nefsinin cüz'î istek ve arzularına vermeli ve bunun şerrinden Allah'a sığınmalıdır.

Üstad Saîd Nursî Hazretlerinin kader ve cüz'î irâdeye bu yaklaşımı, şu âyetin de tefsîri mâhiyetindedir: “Sana gelen her iyilik Allah'tandır. Sana gelen her kötülük nefsendendir.”² Yani iyilikler bizden değil, Allah'tandır! Kötülüklerin mes'ûliyeti ise kaderin değil, bizindir! Yani iyiliklerimiz Cenâb-ı Hakk'ın kader çerçevesi içinde bizim için takdir buyurduğu çizgilerdendir; kötülüklerimiz ise, bizim bu çerçeveyi yırtarak, bu çizgilerden çıkarak, kendi cüz'î istek ve arzümüz ve nefsânî iştihâlarımız peşinde içine düştüğümüz ve kendimizi pençesinden kurtaramadığımız hazlarımızdandır.

GÜNDE KIRK DEFA ALLAH'TAN YARDIM İSTİYORUZ

Öyleyse kötülüklerimiz için kaderin kabahati yoktur! İyiliklerimiz hususunda ise zaten bizim şikâyetimiz yoktur ki kadere küselim! Yani iyiliklerimiz için Allah'a şükrederiz. Kötülüklerden de kendimizi korumaya çalışırız ve Allah'ın yardım ve inayetini isteriz.

Namazın her rek'âtinde okumamız vacip olan Fatiha Sûresinde, günde en az kırk kıyamda: "İyyâke na'büdü ve İyyâke nesta'îyn. İhdinâ's-Sırâta'l-Müstakîm."3 diyoruz. Yani Cenâb-ı Hak'tan yardım ve hidâyet istiyoruz.

Bu duâ bize vahiy diliyle ifade eder ki: Kötülüklerden, seyyiâttan ve nefsimizin şer taleplerinden her an Allah'a sığınmalı; her an Allah'ın yardım ve inâyetini istemeli ve hidâyeti doğrudan Allah'tan dilemeliyiz.

KADER ANLAYIŞIMIZI YENİDEN GÖZDEN GEÇİRELİM

Dikkat ederseniz: Cenâb-ı Hak ne burada, ne de Kur'ân'ın hiçbir âyetinde kul ile Rabbi arasına bir "kader" engelini koymamıştır!

Anlatılmak istenen odur ki: Kul Rabb'ine her an sığınmalı, duâ etmeli ve istemelidir. Rabb-i Rahîm de her an duâlara cevap veren4, icabet eden ve kabul edendir5.

Arada, zannedildiği gibi bir "kader" engeli yoktur! İlginç değil mi? Şu halde, kader anlayışımızı yeniden gözden geçirmemize ihtiyacımız var. Saîd Nursî Hazretlerinin Kader Risalesinde kaydettiği gibi, kader geçmişe ve musîbetlere karşı ümitsizliğin ve üzüntünün ilâcı olarak kullanılabilir. Yani kul musîbetleri Cenâb-ı Hak'ın takdir ettiğine inanırsa, sabreder ve Allah'tan yardım diler. Kendisinin kusuru olup olmadığını sâlim bir akıl ile araştırır. En azından bunalım konusu yapmaz, stres içine girmez.

Hiç şüphesiz Cenâb-ı Hak kulu ile, kulunun gidişatına, duâsına, kalbine ve yönelişine göre muamele yapar. "İman edip tevbe eden ve sâlih amel işleyenlerin, Allah kötülüklerini iyiliklere değiştirir. Allah bağışlar ve merhamet eder."6 Âyeti bunu ifade eder. Demek insan hayırlı yönelişleriyle ve duâlarıyla, Allah'ın da izni ve takdiri çerçevesinde kendi hayatını ve davranışlarını yönlendirmektedir.

Dipnotlar:

1. Sözler, s. 427.
2. Nisâ Sûresi, 4/79.
3. Fâtihâ Sûresi, 1/5,6.

4. Mü'min Sûresi, 40/60.
5. Bakara Sûresi, 2/186.
6. Furkan Sûresi, 25/70.